

LIVSKVALITET I FOKUS

Af Helle Andersen, formand

Det er vigtigt, at Hiv-Danmark kan tilbyde forskellige arrangementer til hiv-positive og pårørende rundt om i landet. Den røde tråd i tilbuddene er vores fokus på livskvalitet.

I februar var vi ca. 50 deltagere ved Hiv-Danmark Dagen, hvor vi en gang om året inviterer frivillige og medlemmer til en dag med faglige oplæg og socialt samvær. I år var overskriften ”Smid stigmaet væk”, og der kom mange gode bud på, hvordan vi kan arbejde videre med denne målsætning.

I år sætter vi livskvalitet i fokus. Selvom hiv-diagnosen i dag har ændret sig fra at være en dødelig til en kronisk sygdom, er det et faktum, at det at være hiv-positiv stadig er omgærdet af stigma og diskrimination.

I vores hverdag som kronikere har vi brug for, og ret til, at blive behandlet fuldstændigt ligesom alle andre. Nøglen til en bedre livskvalitet er, som en af deltagerne kaldte det, at få hiv gjort ”stuerent”. Derfor er oplysning om velbehandlet hiv, og hvordan det er at leve med hiv i dag, så vigtigt. Vi kan alle bidrage til at udbrede budskabet og øge viden og respekt og du kan regne med, at Hiv-Danmark vil gå forrest.

Normalisering af hiv

Det er sket en mærkbar ændring for mange hiv-positive inden for de seneste år. Den effektive medicin har

gjort, at hiv på mange måder er blevet normaliseret. At hiv blot er et virus ligesom mange andre, som kan behandles, er jo rigtigt godt, men desværre betyder det også faldende interesse og bevillinger.

Mange mennesker ved ikke ret meget om hiv, og mange har stadig fordomme og frygt for at blive smittet.

Samtidig er der måske mindre grund til at fortælle om sin hiv, fordi arbejds- og familieliv ikke behøver at blive påvirket af, at man er hiv-positiv. Når man ikke kender nogen, der er hiv-positiv, og der generelt er faldende interesse og omtale af sygdommen, får uvidenhed og fordomme lov til at brede sig.

Det har alle hiv-positive, pårørende og naturligvis især patientforeningen en opgave med at forandre, så opfattelsen af hiv ændres, og vi kan omgås hinanden uden frygt og fordomme.

En ny strategi i Hiv-Danmark

I bestyrelsen har vi det seneste halve år arbejdet med Hiv-Danmarks nye strategi for 2017-2020.

Vi ønsker at belyse, hvordan det er at leve med hiv i dag, og hvilke udfordringer vi ser i fremtiden, både for os som hiv-positive og pårørende og for patientforeningens handlemuligheder.

Det er et problem, at hiv er ved at blive en ”glemt” sygdom. For at fastholde hiv på den offentlige og politiske dagsorden må Hiv-Danmark sætte hiv-positives udfordringer til debat og

gøre opmærksom på de særlige forhold, der gør sig gældende. For at modvirke problemer vedrørende stigma og diskrimination, handler det især om at udbrede viden om, at velbehandlet hiv ikke smitter.

Men Hiv-Danmark ser også andre udfordringer, både hvad angår hiv-positives helbred og rettigheder. For at sikre en ordentlig livskvalitet kræves en bredere sammensat og mere helhedsorienteret helbredsindsats, som inkluderer seksuel og reproduktiv sundhed og psykosocial støtte og rådgivning, herunder adgang til sociale ydelser, netværk og juridisk bistand.

Følges de europæiske retningslinjer (EASC)?

Danske hiv-positive har endnu ikke opnået sammenlignelige medicinske patientrettigheder med hiv-positive i de andre nordiske lande. I både Norge og Sverige udgør patientrettighederne omkring 100 sider detaljeret behandlingsvejledning. I Danmark består den kun af 2½ side. Dermed mangler et fagligt relevant dialoggrundlag for de danske patienter at diskutere ud fra.

Den behandling, som de danske infektionsmedicinske læger rent faktisk yder, og som i realiteten svarer til de europæiske retningslinjer, bør implementeres juridisk, så de kan danne grundlag for en faglig relevant dialog mellem patientforeninger, AIDS-Fondet og Dansk Infektionsmedicinsk

Fortsættes på s. 2

Hiv-Danmark går gerne i dialog med sin omverden. I samarbejde med Folkekirkens Nødhjælps Ungdom på World Aids Dag 2016 inviterede vi et ekspertpanel til at diskutere udfordringerne i hiv-forebyggelsen blandt unge afrikanske kvinder.

01: Livskvalitet i fokus • 03: En ny dagsorden for hiv • 04: Målettet test og forebyggelse • 06: Vi ses til Årsmøde 2017 • 07: Et tilbud om samtale • 08: En hyggelig aften på Kafe Knud

Selskab. Hiv-Danmark arbejder for, at man i hiv-behandlingen følger de europæiske retningslinjer (EASC) og at de gøres til juridisk bindende patientrettigheder.

Årsmødet og nye tiltag

På årsmødet glæder vi os til at fremlægge Hiv-Danmarks nye strategiplan, som følges op af årlige handlingsplaner. Vi ønsker at stille skarpt på de muligheder og chancer, som vi som patientgruppe har og få en dialog om, hvordan vi bedst kan angribe de udfordringer og problemstillinger, der stadig eksisterer.

Lad os smide stigmaet væk og gå vejen for at få et godt omdømme. Lad os bruge årsmødet på at se mulighederne i stedet for at låse os fast på begrænsningerne.

Hiv-Danmark arbejder bl.a. med at opdatere viden om hiv i sundhedsvæsenet, at gøde jorden for en større landsdækkende kampagne om velbehandlet hiv, at få Sundhedsstyrelsen til at skrive på deres hjemmeside, at velbehandlet hiv ikke smitter, at flere journalister, politikere, instruktører m.fl. engagerer sig i sagen og fortæller den gode historie og på at skabe større dialog om åbenhed og få flere hiv-positive rollemodeller.

Ved at fokusere på livskvalitet så kan vi være med til at udvikle vores nuværende tilbud. Ud over arbejdet med at sikre vores patientrettigheder, er vi med temaaftener, fællesspisninger, informationsarrangementer og lignende løbende involveret i en række arrangementer. I 2016 var der således næsten to arrangementer om ugen i hiv-mil-

jøet foruden de almindelige café dage hos Kafe Knud i København og Café Lone i Aarhus. Dertil fandt der møder sted i smågrupperne og mellem mentorer og brugere, så alt i alt er der gode muligheder for at mødes med andre.

Selv om vi forsøger at skabe tilbud, som man kan nå ”direkte fra gadeplan”, så ved vi godt, at det kan være svært at tage det første skridt. Derfor har vi også fokus på at skabe gode overgange mellem forskellige samarbejdspartnere, f.eks. vil vi i 2017 tilbyde en patientuddannelse for nykonstaterede, så de bedre kan danne sig et indtryk af os for at finde ud af, om vores tilbud er noget for dem.

Vi vil dog også gerne lidt mere ud til den generelle befolkning, derfor samarbejder vi med forskellige partnere, for at vores viden kan deles mere bredt. Befolkningen har krav på at kende til det smittefrie hiv, så de ikke møder hiv-positive med en unødigt angst.

Hjælp til selvhjælp

Vores medlemmer og ikke mindst de frivillige skal have en stor tak for den støtte, som de hver især er med til at give, så vi fortsat kan have tilbud til hiv-positive i Danmark.

Den enkelte hiv-positive rummer selv mange ressourcer, der kan sættes positivt i spil, hvis vedkommende anerkendes og involveres på en værdig måde. Her ligger en del arbejde med at reformere de måder, som vi tænker patient og borger på. Og de måder, som hiv-positive mødes af omverdenen på.

Vi tror på, at et stærkt fokus på livskvalitet vil være med til at rykke på denne dagsorden.

Vi glæder os til at se dig ved årsmødet, lørdag den 29. april 2017, i AIDS-Fondets lokaler i Vestergade 18E, 3. 1456 København K.

Arrangementet begynder kl. 12:00 og afsluttes med middag på Kafe Knud.

Hiv-Danmarks arrangementer og tilbud i overblik

Arrangementer	Tidspunkt	Målgruppe	Aktiviteter
Hiv-Danmark Dagen	Februar	Frivillige og medlemmer	Oplæg med socialt samvær
Årsmøde	April	Medlemmer	Oplæg og årsmøde
Hiv-Forum	August	Hiv-positive	Oplæg med socialt samvær
Pride	August	Åbent for alle	Kampagnevirksomhed
Orienteringsaftener	Oktober	Åbent for alle	Oplæg med socialt samvær
World AIDS Dag	December	Åbent for alle	Kampagnevirksomhed

Tilbud	Frekvens	Målgruppe	Indhold
Nyhedsbreve	Månedlig	Alle med interesse for hiv	Ca. 15 udgivelser om året
Kafe Knud	Helårlig	Åben for alle	Værested og café
Mentorordning	Helårlig	Hiv-positive	Samtaleforløb
Hjælp til selvhjælp	Helårlig	Hiv-positive	Besøg, hjælp til selvhjælp
Smågrupper	Helårlig	Hiv-positive og pårørende	Hjælp til selvhjælp

Informationsaktiviteter 2009-2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hjemmeside								
Kalenderpunkter	60	56	38	16	40	55	60	84
Nyheder	79	73	30	22	37	32	25	41
Medlemsblade								
E-mail	-	-	-	-	7	11	14	17
Post	12	8	5	6	6	6	4	4

EN NY DAGSORDEN FOR HIV

Af Jens M. Wilhelmsborg, Udvalgsformand Medicin og Information

Forebyggelsen kom på ny i fokus i 2016. Effekten taler for sig selv i de forsøg, hvor hiv-negative bliver tilbudt forebyggende behandling.

Den effektive hiv-behandling har for alvor bevist at være god forebyggelse. Herhjemme får langt de fleste hiv-positive i dag en velfungerende behandling, og vi er derfor ikke længere smitsomme. Nogle læger har på den baggrund i 2016 dristet sig til at sige, at tallene herhjemme blandt mænd, der har sex med mænd nu vil falde; at hiv-epidemien i Danmark der generelt set er aftagende.

Antallet af anmeldte hiv-tilfælde kunne vi måske få til falde endnu hurtigere ved at tænke i nye baner ud over budskaber om smittefri eller sikker sex.

Spørgsmålet om forebyggende hiv-behandling (PrEP) især målrettet til hiv-negative mænd, der har sex med mænd (MSM) har fyldt en del på dagsordenen i 2016 i den vestlige verden.

Tallene taler for sig selv

I slutningen af december kom tallene ind fra en række hiv-test klinikker i London. Fra 2015 til 2016 var der et fald på anmeldte hiv-tilfælde på 40%.

Faldet tilskrives primært brugen af PrEP. Faldet er vel at mærke sket, selv om man selv skal betale for medicin-

en. Forsøg med gratis forebyggende medicin, som kørte i Storbritannien i 2014-2016, viste et fald i hiv-tilfælde på hele 86%.

PrEP sætter altså et markant aftryk på forebyggelsesdagsordenen i Vesteuropa; den når længere ud og rammer mere præcist, end budskabet om kondom eller velbehandlet hiv kan.

I Danmark er de første msm nu begyndt at blive indrulleret i et 2-årigt forsøg med PrEP. Kontakten formidles blandt andet gennem AIDS-Fondets checkpoints.

Hiv-dagsordenen

Dagsordenen for hiv ændrer sig også. Hiv-diagnosen giver, heldigvis, ikke de samme udfordringer som tidligere. Der kan ske forandringer i forhold til venner, familie og kolleger, men selve sygdommen er for mange i dag blevet symptomfri. – For stadig flere handler hiv alene om at tage sin medicin.

I dag findes der i udgangspunktet 29 forskellige indholdsstoffer, som gør det muligt at tilrettelægge en god og effektiv behandling for langt de fleste.

De medicinske nyheder og ikke mindst fremskridt har i de senere år derfor mere handlet om at tilbyde enklere behandling, lavere dosis, længere halveringstid og en bedre profil til at undgå resistens.

På den seneste CROI-konference i Seattle, USA, her i februar kom de forløbige resultater fra første år med SWORD-studiet, hvor en behandling

på to komponenter har vist sig at virke lige så godt som den traditionelle kombinationsbehandling, som sædvanligvis består af tre forskellige indholdsstoffer. – Der er ingen tvivl om, at man nu bruger mere tid og ressourcer på at finjustere, fordi den eksisterende behandling i dag er så effektiv.

Vidensopsamling

I slutningen af sidste år lukkede optaget af hiv-positive i COCOMO-studiet i Hovedstadsområdet. I COCOMO (Copenhagen Co-morbidity in HIV infection) følger man over de næste to år 1.100 hiv-positive, som har fået et sundhedstjek på hjerte-, lunge-, lever- og nyrefunktion.

Sådanne undersøgelser er spændende, fordi vi kan begynde at danne os et mere nuanceret billede på sundhedstilstanden og få svar på, hvordan den almene helbredtstand udvikler sig i takt med, at vi samlet set ældes.

Der er også andre spændende data fra undersøgelser om risikoen for knogleskørhed, som vil komme os til gode ved valg af behandling. De gode resultater afspejles også i andre interessante effekter, f.eks. en højere grad af beskæftigede i dag end tidligere.

Der er dog stadig emner, hvor vi efterlyser mere viden og handling. Det er især i forhold til den mentale sundhed. Der er både en fysisk og en psykisk dimension i forhold til mental skrøbelighed, som desværre ikke er særlig godt belyst endnu.

MÅLRETTET TEST OG FOREBYGGELSE

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

Hiv-tallene holder sig forbløffende stabile herhjemme. Hvert år diagnosticeres ca. 250 personer med hiv, heraf er ca. 50 allerede kendt, inden de ankommer til Danmark. VI&HIV har mødt afdelingslæge Susan Cowan fra Statens Serum Institut til en samtale om hiv-tallene.

Hvor mange anslår man, der lever med hiv?

– Vi anslår, at der i dag lever lidt over 6.000 personer med hiv i Danmark. Ca. 600 ud af de 6.000 er det, man kalder for mørketallet. Det vil sige, at de lever med hiv, men endnu ikke er blevet diagnosticeret.

– For 2016 har vi indtil videre modtaget 240 anmeldelser, og da vi endnu ikke har modtaget alle anmeldelser for dette år, så skønner vi, at vi kommer til at ligge på niveau med tidligere år. 2012 var dog undtagelsens år, hvor vi kun fik 202 anmeldelser.

Så tallene ligger meget stabilt?

– Ja, selv hvis vi frasorterer anmeldelserne på personer, der allerede var kendt hiv-positive, før de kom til Danmark, så ændrer det store billede sig ikke. Hiv-anmeldelserne fordeler sig stadig groft sagt på mellem ca. 1/3 heteroseksuelle med dansk oprindelse, 1/3 med anden etnisk baggrund end dansk og 1/3 mænd, der har sex med mænd (MSM). Andelen af hiv-tilfælde er således oftere forekommende blandt visse etniske grupper og MSM.

– Det er først i de senere år, at vi er begyndt at opgøre hiv i antallet af di-

agnosticerede i Danmark over for allerede kendte ved ankomsten til Danmark. Vi kan se, at tallene holder sig nogenlunde i ro, det vil sige, der sker ikke markante forskydninger ved, at der pludselig bosætter sig hiv-positive fra udlandet i Danmark.

– Antallet af tilfælde, som kan tilskrives stofbrug eller uoplyst/andet på anmeldelserne, er meget små, så hiv er primært en seksuelt overførbart infektion i Danmark. Og det ser ud som om, at smitten i Danmark til en hvis grad sker i kæder, hvor nysmittede MSM når at smitte flere andre, inden de bliver testet og kommer i behandling

Hvordan får vi antallet til at falde?

– Hiv-positive, der er blevet diagnosticeret i Danmark, kommer jo stort set alle i behandling, som gør, at de ikke er smitsomme. Når behandlingen virker, så betyder det, at der ikke kommer flere nye tilfælde af hiv den vej.

– For at vi kan få antallet af tilfælde til at falde, så må vi få folk til hyppigere at lade sig teste. Vi kan se på anmeldelserne, at godt 1/3 MSM diagnosticeres med en lav immunfunktion, det vil sige et CD4-tal under 350. Tallet er fratrukket formodede nysmittede, som også kan have et midlertidigt lavt CD4-tal. Så vi kan se, at der er en gruppe MSM, der går meget længe, før de bliver testet.

– Det er jo interessant, fordi alle MSM efterhånden burde være oplyst om, at der er en effektiv behandling for hiv, som er mere gavnlige, jo tidligere den kan sættes i værk. Endvidere er det almen viden, at man ikke smitter, når man er velbehandlet. Derfor er der stadig flere gode argumenter for at lade sig teste.

– Så blandt MSM skal vi have flere til

at teste sig hyppigere. Især hvis man har et aktivt sexliv, hvor der ikke altid er konsekvent brug af kondom. Man kan ikke være sikker på, at en partner, der tror, han er hiv-negativ, nu også virkelig er det. Så med mindre man ved, at partneren har en velbehandlet hiv, så må man lade sig teste hyppigt.

– Flere undersøgelser har vist, at en stor del af hiv-smitten foregår mellem faste partnere. Måske fordi en eventuel aftale om, at sex udenfor hjemmets fire vægge kun foregår med kondom, ikke bliver overholdt. Så selvom man kun har sex med sin faste partner, skal man alligevel testes regelmæssigt.

Så der er behov for en indsats blandt MSM?

– I London kan man nu se den gavnlige effekt af, at man har kunder, der lader sig teste en gang om måneden. Man får brudt smittekæder af hiv og andre kønssygdomme. Det kunne være godt, hvis vi kunne få samme kultur med sundhedstjek blandt vores MSM. Så kunne vi også få taget nogle af kønssygdommene i opløbet.

– Inden for den nære fremtid vil der forhåbentlig blive mulighed for at tilbyde forebyggende hiv-behandling (PrEP). Erfaringerne fra Storbritannien har vist, at PrEP har medført et markant fald i anmeldte tilfælde af hiv på de sundhedsklinikker i London, der hjælper MSM med at skaffe PrEP.

– I Danmark er man så småt begyndt forsøg med PrEP, men herhjemme er det blevet sat op i samarbejde med et medicinalfirma med et bestemt nyere (og meget dyrere) hiv-præparat. Det gør desværre nok, at vi kommer til at skulle tale om omkostninger på en helt anden måde end f.eks. i Storbritannien.

– Der vil derfor nok være en risiko for, at folk herhjemme selv forsøger at skaffe sig PrEP f.eks. fra London. Hvis

man gør det, så vil jeg appellere til, at man kontakter de infektionsmedicinske afdelinger og får aftalt, hvordan man får taget blodprøver og andet, så man kan følge deres behandling.

Hvorfor?

– Det er vigtigt, at man ikke er hiv-positiv, hvis man skal på PrEP. Man risikerer at få en behandling, som ikke er optimal, hvor der er risiko for, at man udvikler resistens. Det er derfor vigtigt, at man derefter også tester sig efter en måned og siden med 3 måneders interval for at sikre sig, at man er hiv-negativ og for eksempel ikke får problemer med nyrerne.

Så hyppigere testning og PrEP vil få hiv-tilfældene til at falde herhjemme?

– Groft sagt ja. Det vil være de to ben, hyppigere test og PrEP, som vil være nødvendige for, at vi kan få hiv-tallet herhjemme til at falde.

– Med hensyn til testning så mangler både hospitalspersonalet og de praktiserende læger at normalisere deres indstilling til hiv-test. Sundhedspersonalet synes over en bred kam åbenbart stadig, at hiv-test er noget helt ekceptionelt, der skal spørges til på en særlig måde ud over alle de andre test, der skal foretages.

– I november måned 2015 blev der udgivet en undersøgelse af Centre of Excellence for Health, Immunity and Infections (CHIP). Her kom det frem, at hen ved hvert andet tilfælde af hiv i Europa kunne have været fundet på et tidligere tidspunkt i behandlingsforløbet. Det er ærgerligt, at patienterne skal gennemgå en hel masse test, hvis det blot er en hiv-test, der mangler for at stille diagnosen. Her må sundhedspersonalet og de praktiserende læger godt være mindre berøringsangst ei forhold til hiv-test.

– Men det er også vigtigt, at vi fortsat arbejder på at gøre hiv-test mere tilgængelig. En lang række steder begynder man også at tilbyde kvik-test, f.eks. i ambulatoriet på Hvidovre Hospital. Det vil sige, at du møder op og 20 minutter efter blodprøven, så ligger der et prøvesvar.

– Endelig, så er udviklingen af et tilbud om en hjemmetest også et vigtigt skridt, når vi taler om hiv-test. Hvis man af eller anden grund ønsker at være mere privat om testen, eller man synes, at det er mere praktisk. Lige nu kan man kun få testen via internettet, men der arbejdes på, at hiv-test kan blive solgt fra apotekerne.

HIV I TAL 2012-2016

Hvert år foretages der i omegnen af 150.000 hiv-test i Danmark. For hvert positive test-svar udfylder laboratoriet en blanket, som sendes til Statens Serum Institut (SSI). SSI gennemgår anmeldelserne og taster oplysningerne ind i en database.

SSI har endnu ikke modtaget alle hiv-anmeldelserne for 2016. Hiv-opgørelsen for 2016 er i skrivende stund (red.: februar) ikke endeligt opgjort af SSI. Det forventes, at anmeldte tilfælde for 2016 dog vil ligge på samme niveau som tidligere år.

Det samlede antal på 1.223 personer (tabel 1) medregner også de hiv-tilfælde, som allerede er diagnosticeret i udlandet, d.v.s. tilflyttere til Danmark.

Ser man på nye tilfælde af hiv, d.v.s. personer diagnosticeret i Danmark, så udgjorde de 996 personer i perioden for 2012-2016 (tabel 2). – De 257 personer, som er flyttet til Danmark 2012-2016, fordeler sig nogenlunde jævnt over perioden (figur 1).

I 2016 diagnosticeredes lidt under halvdelen stadig lang tid efter, at de formodes at være blevet hiv-smittet (figur 2).

Sammenlignet med de sidste fem år er der ikke sket nogen forandringer (tabel 3). – Ca. 2/3 af MSM, som er diagnosticerede med hiv, tester sig dog inden for et år for formodet smittetidspunkt (ikke sen).

Datamaterialet er venligst stillet til rådighed af Susan Cowan fra Statens Serum Institut.

Tabel 1.

Anmeldte tilfælde af hiv 2012-2016, fordelt på diagnoseår og formodet smittevej

	A&U	HTX	MSM	PWID	I alt
2012	13	93	84	14	204
2013	13	94	119	15	241
2014	13	101	134	11	259
2015	17	128	126	8	279
2016	14	96	121	9	240
I alt	70	512	584	57	1.223

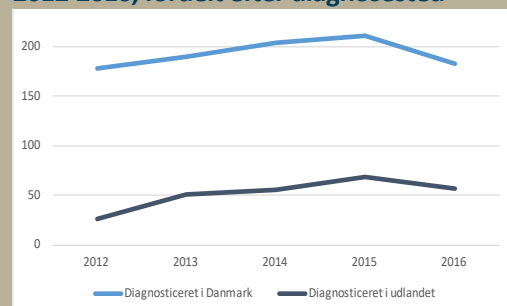
Tabel 2.

Diagnosticeret i Danmark 2012-2016, fordelt på diagnoseår og formodet smittevej

	A&U	HTX	MSM	PWID	I alt
2012	9	81	75	13	178
2013	3	72	103	12	190
2014	4	76	115	9	204
2015	9	95	101	6	211
2016	9	69	100	5	183
I alt	34	393	494	45	966

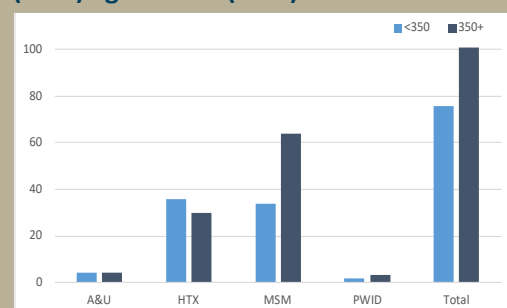
Figur 1.

2012-2016, fordelt efter diagnosested

Figur 2.

2016, fordelt efter smittevej samt sen (<350) og ikke-sen (350+)

Tabel 3.

2012-2016, fordelt efter smittevej samt sen (<350) og ikke-sen (350+)

	<350	350+
A&U	62%	38%
HTX	61%	39%
MSM	34%	66%
PWID	67%	33%
Total	47%	53%

Anvendte forkortelser

A&U: Andet og uoplyst, som f.eks. mor-til-barn, blodtransfusion i udlandet eller uoplyst på anmeldelsesblanketten.

HTX: Heteroseksuel.

MSM: Mænd, der har sex med mænd.

PWID: Intravenøs stofbrug.

<350: Diagnosticeret sent med CD4-tal under 350.

350+: Diagnosticeret ikke-sent med CD4-tal over 350.

VI SES TIL ÅRSMØDE 2017!

Lørdag den 29. april 2017 hos AIDS-Fondet,
Vestergade 18E, 3., 1456 København K.

Kl. 12:00-12:50 Grupper og aktiviteter i Hiv-Danmark
Kl. 13:00-15:30 Årsmøde 2017
Kl. 15:30-16:15 Hvordan PrEPper vi forebyggelsen op?
Kl. 17:00-19:30 Middag på Kafe Knud

Forslag til behandling på årsmødet skal være fremsendt senest den 14. april 2017 på info@hiv-danmark.dk eller med brev til Hiv-Danmark, Vestergade 18E, 4. 1456 Kbh K.

Tilmeld dig på www.hiv-danmark.dk eller tlf. 33 32 58 68 af hensyn til planlægningen. Vi glæder os til at se dig!

Dagsorden for årsmødet

01. Valg af dirigent(er), referent(er) og stemmetællere
02. Godkendelse af stemmeberettigede medlemmer
03. Bestyrelsens beretning, herunder fremlæggelse af strategiplan 2017-2021
04. Godkendelse af revideret årsregnskab
05. Fastsættelse af kontingenter
06. Indkomne forslag, husk frist den 14. april 2017
07. Fremlæggelse af budget til orientering
08. Valg af bestyrelsesmedlemmer
09. Valg af bestyrelsessuppleanter
10. Valg af registreret/statsautoriseret revisor
11. Eventuelt

Hiv-Danmark

368 medlemmer, heraf:
206 enkeltmedlemmer
98 fællesmedlemmer, Positivgruppen
35 pårørende medlemmer
29 støttemedlemmer
Medlemsforening: Positivgruppen

Omkostning 2016: 1.902.065 kr.
Årets resultat 2016: 16.445 kr.
Egenkapital 2017: 251.716 kr.

Ansatte pr. 1. april 2017

Annette Nielsen, 17 t. (Kafe Knud)
Helle Schnell, 6 t. (Kafe Knud)
Morten Eiersted, 25. t. (Sekretariat)
Solveig Roth (Mentorprojektet)

Frivillige tilknyttet sekretariatet

Helle Andersen, formand
Bent Hansen, sekretariatschef
Gunner Sørensen, bogholder
Jens Wilhelmsborg, medicin
Gyda Svanberg, omsorg og støtte
Tommy Christesen, Meet & Greet

Hiv-Danmark

Vestergade 18E, 3.
1456 København K
Tlf.: 33 32 58 68
info@hiv-danmark.dk
www.hiv-danmark.dk
CVR 15 92 18 70

Arbejdernes Landsbank, Frederiks-
sundsvej 160, 2700 Brønshøj
Konto: 5331 000 024 5613

Bestyrelse og udvalg

BESTYRELSEN 2016-2017:

Helle Andersen (formand), Jacob Hermansen (næstformand), Søren Rudow (kasserer), Frank S, Lillian C., Martin Keller, Paul T., Anne J., Jørgen R. Juncher og Preben B. Sloth.

Protector: Henriette Laursen

Forretningsudvalg: Helle Andersen, Jacob Hermansen, Søren Rudow og Bent Hansen

Hiv-Nordic: Helle Andersen og Jacob Hermansen

FØLGEGRUPPER

Kafe Knud: Søren Rudow

AIDS-Fondets rådgivn.: Gyda Svanberg

UDVALG

Internationalt: Preben B. Sloth

Netværk: Martin Keller

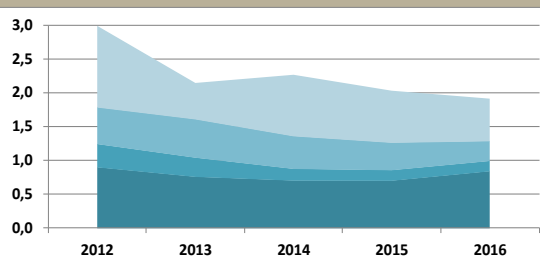
Medicin og Information: Jens Wilhelmsborg (udvalgsformand), Helle Andersen, Morten Eiersted og Bent Hansen

Herunder EATG: Jens Wilhelmsborg

Patientrettigheder: Helle Andersen (udvalgsformand), Henriette Laursen, Ole Morten Nygaard, Morten Eiersted og Bent Hansen

Fundraising 2016 (afrundet til nærmeste 1.000 kr.)

Donor eller sponsor (aktivitet). Samlet resultat for 2016:	1.294
AIDS-Fondet (Informationsvirksomhed)	30
Bristol Myers Squibb (Aktiviteter og orienteringsaftener)	100
Dansk Tennisfond (Kafe Knud)	15
Fondation Juchum (Informationsvirksomhed)	60
Jaschafonden (Informationsvirksomhed)	50
Janssen Cilag (Orienteringsaftener)	50
Frederiksberg Kommune (Kafe Knud, sekretariat og mentor)	85
Gilead (Orienteringsaftener og Hiv-Danmark Dagen)	70
GlaxoSmithKline (Orienteringsaftener og jubilæum)	48
Merck Sharp Dohme (Orienteringsaftener)	35
Københavns Kommune (Kafe Knud, sekretariat, mentor og patientuddannelse)	219
Socialstyrelsen, PUF-midler (Bestyrelses- og udvalgsarbejde samt smågrupper)	125
Sundhedsministeriet (Informationsvirksomhed og drift)	386
Aarhus Kommune (Mentor)	24

OMSÆTNING I MIO. KR.

- Øvrige tilskud, salg, udlejning, deltagerbetaling, kontingent m.v.
- Støtte af lægemiddelfirma
- Private fonde
- Offentlige puljer

FUNDRAING I MIO. KR.

	Offentlige puljer	Private fonde	Lægemidler	Total
2012	50%	19%	31%	1.79
2013	50%	18%	35%	1.61
2014	52%	13%	36%	1.35
2015	53%	12%	31%	1.32
2016	65%	12%	23%	1.29

ET TILBUD OM SAMTALE

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

Mentorordningen er nu et landsdækkende tilbud for hiv-positive om kontakt med en hiv-positiv mentor. Du kan aftale enten at mødes eller at tale i telefon.

– Det er ikke sådan, at man skal forberede sig til mødet eller have formuleret et konkret problem, siger Solveig Roth, der er kontaktperson på mentorordningen i Hiv-Danmark.

– Mentorordningen giver dig som hiv-positiv mulighed for at dele erfaringer og vende tanker om de ting, du har lyst til at tale om.

Hvad kan et samtaleforløb handle om?

– Du kan dele praktiske erfaringer om åbenhed, parforhold, børn, arbejde eller hvad det nu drejer sig om.

– Udgangspunktet er, at du har lyst til at mødes med en anden hiv-positiv, fordi du er nysgerrig på, hvordan de har tacklet forskellige tanker om eller problemer ved hiv.

– Det kan jo være, at du ikke har så meget lyst til at tale om hiv med dine venner eller pårørende, fordi du f.eks. ikke vil bekymre dem. Så kan det være, at en samtale med en anden hiv-positiv kan hjælpe.

Er det et netværk?

– Det kan det være, alt efter hvad der aftales. Mentoren kan måske hjælpe dig på vej med at få et netværk inden for hiv-verdenen. For nogle kan det være svært at møde op første gang til et arrangement eller på en café. Her kan en mentor måske hjælpe den enkelte lidt på vej.

– Men mentorordningen er et afgrænset forløb, hvor mentoren over nogle gange taler eller mødes med den hiv-positiv. Derfor kan du ikke forvente, at mentoren automatisk bliver til en del af dit netværk.

Hvordan skabes kontakten?

– Vi har altid mulighed for at arrangere, at du kan tale i telefon med en anden hiv-positiv. Og for det meste, kan det også arrangeres, at du kan mødes direkte med en mentor.

– Vi udvikler hele tiden ordningen. I 2016 fik vi støtte til, at vi kan tilbyde supervision og uddannelse af mentorer uden for Hovedstadsområdet.

Er det rådgivning?

– Nej, det er mere en samtale mellem ligestillede. Hvis man har problemstillinger som arbejdsprøvning, depression, sorg eller stigma, så kan det f.eks. være en sagsbehandler, ens egen læge eller den psykosociale rådgivning i AIDS-Fondet, du skal i kontakt med. Når du henvender dig til mentorordningen, så vil en afklarende samtale med mig afdække, om det er en mentor, du har brug for.

I Hiv-Danmark har vi også et hjælp- til selvhjælp-program?

– Ja, det er Gyda Svanberg, som er personen bag tilbuddet om hjælp- til selvhjælp. I mere end 30 år har hun rådgivet på AIDS-Linien, hvor hun ved siden af sit faste arbejde har været støttepersion for særligt udsatte.

Hvornår er man særlig udsat?

– For nogle kan tilværelsen i en periode byde på særlige udfordringer. Udskrivelse fra hospitalet, skift i medicin eller en særlig opstået situation, som har fået bægeret til at flyde over. Her kan et opkald i en periode med den krise, man står i lige nu, eller faste møder over en periode, hvor man føler sig skrøbelig være den form for tryghed, som særligt udsatte kan have behov for. Her kontakter enten du, en pårørende eller ven mentorordningen eller vores sekretariat, og så formidler vi kontakten.

HIV TIL HIV

– Har du lyst til en samtale?

Der kan være mange forskellige grunde til, at det kan være godt at mødes med en anden hiv-positiv og tale sammen.

Vi er en gruppe hiv-positive, som gerne vil stille vores personlige erfaringer til rådighed over en kop kaffe, en biografur, et møde i ambulatoriet eller i en lignende sammenhæng, der passer dig.

Måske kan det hjælpe dig med at finde inspiration til dit liv med hiv. Det er gratis at tage imod tilbuddet, og der er gensidig tavshedspligt.

Send os en e-mail på mentor@hiv-danmark.dk eller ring til sekretariatet på tlf. 33 32 58 68, så sætter vi dig i forbindelse med en mentor.

Meet & Greet is a new free social for PLHIV, relatives and volunteers taking place each Friday in Copenhagen, please contact Tommy at mag@hiv-danmark.dk for the details ... and spread the happy news ...

BLIV MEDLEM ELLER ANBEFAL OS!

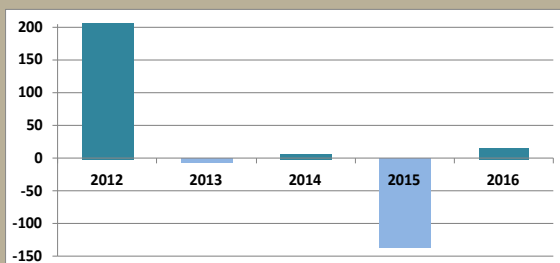
**NETVÆRK
PATIENTSTEMMER
INFORMATION**

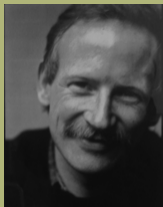
FRA 200 PR. ÅR, KONTAKT:
MEMLEM@HIV-DANMARK.DK

– FOR ALLE HIV-POSITIVE, PÅRØRENDE OG ANDRE, SOM ØNSKER AT STØTTE HIV-SAGEN!

EGENKAPITAL PR. 31.12. PÅGÆLDENDE ÅR

2012	370.642 kr.
2013	365.438 kr.
2014	371.445 kr.
2015	235.271 kr.
2016	251.716 kr.

Kafe Knud er opkaldt efter hiv-aktivisten og socialrådgiveren Knud Josephsen. Han var en pioner, der havde mod til at stå frem med sin sygdom i 80'erne og stille krav. Han døde som følge af aids i 1991.

Da Hiv-Danmarks værested i København åbnede i 1992, var det oplagt at navngive det efter Knud Josephsen.

Knud Josephsen havde talt om behovet for 'noget' samlende for miljøet. Knud Josephsen

talte om patientrettigheder længe før det blev moderne og var involveret i oprettelsen af brugergrupper på de infektions-medicinske afdelinger.

På mange måder udtrykker Kafe Knud i dag det, som cafeen

oprindelig var tænkt som: Et samlende sted for hiv-positive og andre, berørt af hiv, der kan komme privat og møde andre i samme situation og finde styrke i fællesskabet.

EN HYGGELIG AFTEN PÅ KAFE KNUD

Af Morten Eiersted, Redaktør VI&HIV

Kafe Knud er en lille intim og hyggelig café, der ligger i hjertet af København.

To gange om ugen holder cafeen åben som almindelig café om aftenen med et tilbud om billig og varieret mad samt en god snak med en af cafeens værter eller ansatte. Sådan har konceptet været for caféen i snart 25 år.

VI&HIV har mødt Annette Nielsen, som er daglig leder, til en snak om Kafe Knud.

Fortæl lidt om 2016?

– 2016 har det været et godt år for Kafe Knud. Vi har et godt sammentømret team af frivillige, der er værter i cafeen, og derved er med til at skabe en god og nærværende stemning, fortæller Annette Nielsen.

– De frivillige er en god blanding af hiv-positive og hiv-negative. Nogle hiv-negative har forskellige tilknytning som pårørende eller bekendte, så det er med til at skabe en umiddelbar relation mellem gæst og vært, fordi hiv er tæt inde på livet af alle.

– I 2016 havde caféen ca. 40 åbnings-

dage. I snit havde vi omkring 50 gæster om ugen inden for de almindelige åbningstider tirsdag og torsdag og lidt over 30 gæster til særlige arrangementer uden for den almindelige åbningstid. I starten af året var der i gennemsnit lidt færre besøgende, men i andet halvår af 2016 har vi samlet tempoet op og haft en del flere besøgende. Det har været dejligt at have cafeaftener, hvor det summer af god stemning.

Der har været en lille fremgang af gæster?

– Ja, vi arbejder jo løbende på at udvikle arrangementer for at tiltrække flere til. Vi har jo allerede de populære fællesspisninger med Solstrålerne og andre grupper i caféen foruden lidt forskellige ferniseringer og foredrag i Kafe Knud. I 2016 begyndte vi med en buffet hver anden måned. Hermed har vi dels kunnet holde prisen nede og samtidig reducere på vores madspild. Det ligger lidt i tidsånden, og det har været et meget populært tiltag, der har øget besøgstallet og omsætningen.

Hvad tænker du kunne være spændende nye tiltag på Kafe Knud?

– Fremadrettet kunne vi godt have

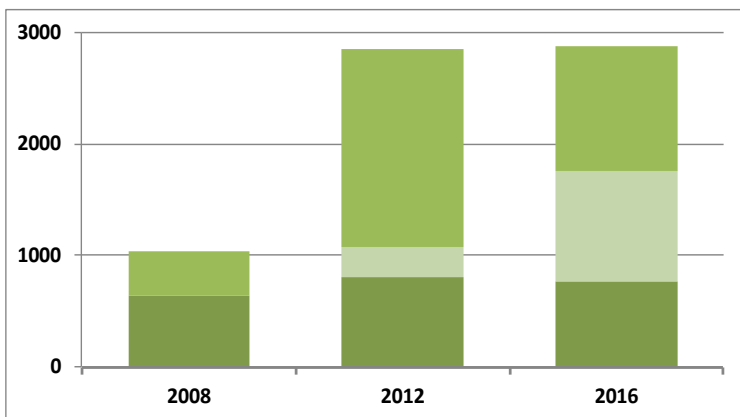
lidt flere aftener, hvor der er forskellige bræt- og bankospil. Det giver en dejlig rar stemning, og det samler også caféens gæster på en anden måde om nogle gode oplevelser.

– I 2017 kunne jeg også godt tænke mig, at vi får nogle temaaftener om medicin, livkvalitet, sexliv, Tupperware og hvad, der ellers kan optage caféens gæster, fortsætter Annette.

– Det vigtigste er, at vi laver noget sammen.

Hvorfor tror du, at hiv-positive stadig har behov for et sted som Kafe Knud?

– Besøgsstatistikken viser jo, at der stadig er behov for et sted som Kafe Knud. Jeg kan jo også på første hånd se den udvikling, som folk gennemgår her på caféen. Når de første gang træder ind af døren og står lidt tøvende og ser os an, til de åbner sig op og efter et stykke tid tager en ven eller pårørende med herved for at møde nogle af de nye bekendtskaber, de har fået her.

BESØGSSTATISTIK PÅ KAFE KNUD

- Cafégæster
- Grupper og private møder
- Særrangementer

Kig forbi Kafe Knud, når 25 års jubilæet fejres torsdag d. 4. maj 2017 kl. 15:00-20:00.

VI&HIV – ISSN 1902-7346 – Hiv-Danmark
Vestergade 18E, 4., 1456 Kbh. V, Tlf.: 33 32 58 68
info@hiv-danmark.dk – www.hiv-danmark.dk

Husk tidsfrist for indlæg hver den 15. i måneden før udgivelse. VI&HIV udgives april, juni, september & december måned. Redaktionen består af Bent Hansen (ansv. red.) og Morten Eiersted (red., foto, ill. & layout). VI&HIV trykkes i ca. 350 styk.

Hvis du vil skrive et indlæg til bladet, så kontakt os på info@hiv-danmark.dk, vi glæder os til at høre fra dig!

Hiv-Danmark er en patientforening og paraplyorganisation i Danmark for hiv-positive, pårørende, efterladte og andre berørt af hiv uanset køn, alder, seksualitet, politisk tilhørsforhold eller etnisk baggrund. – Bliv medlem, støt os med 200 kr.

Skriv til medlem@hiv-danmark.dk eller ring på tlf. 33 32 58 68 hverdage kl. 11.00-15.00. Kontakt vedr. dit medlemskab eller medlemspost sker ligeledes på e-mail eller pr. telefon.